

OPIS PRZEDMIOTU/MODUŁU KSZTAŁCENIA (SYLABUS)

1.	Nazwa przedmiotu/modułu w języku polskim oraz angielskim Gwiazdy zmienne / Variable Stars
2.	Dyscyplina Astronomia, Nauki fizyczne
3.	Język wykładowy Polski
4.	Jednostka prowadząca przedmiot Wydział Fizyki i Astronomii, Instytut Astronomiczny
5.	Kod przedmiotu/modułu 24-AS-S2-E1-GWZ
6.	Rodzaj przedmiotu/modułu (<i>obowiązkowy lub do wyboru</i>) Do wyboru
7.	Kierunek studiów (specjalność/specjalizacja) Astronomia
8.	Poziom studiów (<i>I lub II stopień, jednolite studia magisterskie, studia doktoranckie</i>) II stopień, studia doktoranckie
9.	Rok studiów (<i>jeśli obowiązuje</i>)
10.	Semestr (<i>zimowy lub letni</i>)
11.	Forma zajęć i liczba godzin: wykład (30 godzin) Metody kształcenia/nauczania
12.	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby prowadzącej zajęcia Prof. dr hab. Andrzej Pigulski
13.	Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla przedmiotu/modułu Wiedza podstawowa z zakresu ewolucji gwiazd, budowy wnętrza gwiazdowych, analizy szeregów czasowych i klasyfikacji widmowej
14.	Cele przedmiotu Zapoznanie z klasyfikacją gwiazd zmiennych, fizycznymi przyczynami zmienności, rolą zmienności w wyznaczaniu parametrów gwiazdowych, w tym mas, promieni i wieku gwiazd. Omówienie metod odkrywania zmienności i baz danych, które można użyć do badania zmienności.
15.	Treści programowe - Kryteria używane do klasyfikacji gwiazd zmiennych. - Historia odkrywania gwiazd zmiennych, katalogi gwiazd zmiennych.

	<ul style="list-style-type: none"> - Ogólny podział gwiazd zmiennych, gwiazdy wykazujące jednocześnie różne typy zmienności. - Rodzaje cefeid, wykorzystanie cefeid jako świec standardowych, metoda Baade’ego-Wesselinka, progresja Hertzsprunga. - Gwiazdy pulsujące głównego pasa niestabilności. - Gwiazdy pulsujące ciągu głównego, zmienne typu Beta Cephei i SPB. - Zwarte gwiazdy pulsujące (białe karty, gorące podkarty). - Pulsacje na gałęzi czerwonych olbrzymów. - Słońca jako gwiazda pulsująca, pulsacje typu słonecznego, ich natura i metody detekcji. - Gwiazdy podwójne: kryteria klasyfikacji, efekty bliskości i efekty pływowe. - Wyznaczanie parametrów składników układów podwójnych (w tym mas, promieni i wieku). - Gwiazdy kataklizmiczne i prekatakliczne, gwiazdy nowe. - Gwiazdy wykazujące zmienność rotacyjną, pulsary. - Zjawiska zaćmieniowe w układach gwiazda – inny obiekt (np. planeta). - Mikrosoczewkowanie, sposoby detekcji i wykorzystanie. - Masowe fotometryczne przeglądy nieba – motywacje i przykłady. - Metody detekcji zmienności, automatyczna klasyfikacja gwiazd zmiennych. 	
16.	<p>Zakładane efekty uczenia się</p> <p>Zna podstawowe typy zmienności gwiazd. Wie, gdzie szukać informacji o ich zmienności.</p> <p>Potrafi sklasyfikować gwiazdę zmienną na podstawie wyglądu krzywej blasku, amplitudy zmienności, obecności (bądź nie) okresowości oraz innych obserwacji (np. klasyfikacji widmowej).</p> <p>Zna przyczyny zmienności gwiazd.</p> <p>Wie, w jaki sposób wykorzystać zmienność gwiazd do wyznaczania parametrów gwiazdowych, w tym mas, promieni i wieku gwiazd.</p> <p>Wie, w jaki sposób zbadać zmienność gwiazd, zna źródła danych użytecznych do badania zmienności.</p> <p>Rozumie konieczność śledzenia na bieżąco najnowszych osiągnięć w uprawianej dziedzinie oraz poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności przy rozwiązywaniu nowych problemów.</p>	<p>Symbole odpowiednich kierunkowych efektów uczenia się: np.: <i>K_W01*</i>, <i>K_U05</i>, <i>K_K03</i></p> <p>A2_W03, A2_W06, A2_W09, A2_W10, A2_W11</p> <p>A2_U01, A2_U02, A2_K01</p>
17.	<p>Literatura obowiązkowa i zalecana (<i>źródła, opracowania, podręczniki itp.</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • David H. Levy – „Observing variable stars. A guide for the beginner” (CUP 1998) • Gerald North, Nick James – „Observing variable stars, novae, and supernovae” (CUP 2004) • John R. Percy – „Understanding variable stars” (CUP 2007) 	

	<ul style="list-style-type: none"> • ed. C.Sterken, C.Jaschek – „Light curves of variable stars. A pictorial atlas” (CUP 2005) • ed. C.Sterken, C.Aerts – „Astrophysics of variable stars” (A.S.P. Conf. Series, Vol. 349, konferencja w Pécsu). • M.Catelán, H.A. Smith – “Pulsating Stars” (Wiley-VCH, 2015) • artykuły przeglądowe i książki poświęcone danym typom gwiazd zmiennych; przykład: Horace A. Smith – „RR Lyrae stars” (CUP 2004). • artykuły naukowe. 										
18.	Metody weryfikacji zakładanych efektów uczenia się: np. - egzamin ustny lub pisemny,										
19.	Warunki i forma zaliczenia poszczególnych komponentów przedmiotu/modułu: np. - egzamin (pisemny lub ustny).										
20.	20. Nakład pracy studenta/doktoranta										
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>forma działań studenta/doktoranta</th> <th>liczba godzin na realizację działań</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Zajęcia (wg planu studiów) z prowadzącym: - wykład:</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Praca własna studenta, doktoranta (w tym udział w pracach grupowych) np.: - przygotowanie do zajęć: - opracowanie wyników: - czytanie wskazanej literatury: -przygotowanie prac/wystąpień/projektów: - napisanie raportu z zajęć: - przygotowanie do sprawdzianów i egzaminu:</td> <td>20 25</td> </tr> <tr> <td>Łączna liczba godzin</td> <td>75</td> </tr> <tr> <td>Liczba punktów ECTS</td> <td>3</td> </tr> </tbody> </table>	forma działań studenta/doktoranta	liczba godzin na realizację działań	Zajęcia (wg planu studiów) z prowadzącym: - wykład:	30	Praca własna studenta, doktoranta (w tym udział w pracach grupowych) np.: - przygotowanie do zajęć: - opracowanie wyników: - czytanie wskazanej literatury: -przygotowanie prac/wystąpień/projektów: - napisanie raportu z zajęć: - przygotowanie do sprawdzianów i egzaminu:	20 25	Łączna liczba godzin	75	Liczba punktów ECTS	3
forma działań studenta/doktoranta	liczba godzin na realizację działań										
Zajęcia (wg planu studiów) z prowadzącym: - wykład:	30										
Praca własna studenta, doktoranta (w tym udział w pracach grupowych) np.: - przygotowanie do zajęć: - opracowanie wyników: - czytanie wskazanej literatury: -przygotowanie prac/wystąpień/projektów: - napisanie raportu z zajęć: - przygotowanie do sprawdzianów i egzaminu:	20 25										
Łączna liczba godzin	75										
Liczba punktów ECTS	3										